

Vihreiden nuorten feministinen pamfletti

Hyväksytty hallituksen kokouksessa 5.11.2019

Sisällysluettelo

1		
2		
3	Sisällysluettelo	
4	MAAILMASTA TEHDÄÄN PAREMPI PAIKKA INTERSEKTIONAALISELLA FEMINISMILLÄ.....	2
5	ITSEMÄÄRÄÄMISOIKEUS KUULUU JOKAISELLE.....	2
6	SEKSI JA SEKSUAALISUUS TULEE NORMALISOIDA	2
7	KEHOPOSITIIVISUUDELLA ASENEMUUTOS JA MONINAISET KEHOT NÄKYVIIN	3
8	JOKAISELLA TULEE OLLA VARAA EHKÄISYYN	3
9	JOKAISELLA TULEE OLLA VARAA KUUKAUTISIIN	3
10	JOKAISEN TULEE SAADA PÄÄTTÄÄ LISÄÄNTYMISESTÄÄN TÄYSIN ITSE	4
11	SUKUPOULEN MONINAISUUS ON TUNNISTETTAVA	4
12	PUUTUTAAN SUKUPUOLISTUNEeseen VÄKIVALTAAN.....	5
13	TIUKEMPI SUHTAUTUMINEN LÄHISUHDEVÄKIVALTAAN	5
14	IHMISKAUPAN UHRIEN ASEMAN TUNNISTAMISTA PARANNETTAVA	6
15	TOTEUTETAAN SEKSUAALIRIKOSLAINSÄÄDÄNNÖN KOKONAISUUDISTUS	6
16	LOPPU SUKUELINTEN SILPOMISELLE.....	7
17	PUUTUTAAN VÄKIVALTAISEEN MIESKUVAAN JA TOKSISEEN MASKULINISUUTEEN	7
18	VASTUSTETAAN SYRJINTÄÄ SEN KAIKISSA MUODOISSA - JOKAISELLA ON OIKEUS OLLA OMA ITSENSÄ.....	8
19	RASISMI JA VIHAPUHE RIKOSLAKIIN	8
20	TURVALISEMMAN TILAN PERIAATTEET YLEISEKSI TOIMINTATAVAKSI	8
21	SUKUPUOLIVAIKUTUSTEN ARVIOINTI JA SUKUPUOLITIE TOINEN BUDJETOINTI VALTAVIRTAISTETTAVA	9
22	KOULUTUKSEN SUKUPUOLITTUNEISUUS TUNNISTETTAVA KESKEISEKSI ONGELMAKSI.....	9
23	TASA-ARVOINEN JA REILU TYÖELÄMÄ KAIKILLE	10
24	LUOVUTAAN MIEHIÄ SYRJIVÄSTÄ ASEVELVOLLISUUDESTA	11
25	YHTEISKUNNAN ON OLTAVA AIDOSTI SAAVUTETTAVA	11
26	VAMMAISTEN OIKEUKSIEN TÄYTYY TOTEUTUA	12
27	FEMINISMIÄ PERHEPOLITIikkaAN JA VANHEMPAINVAPAAT TASAN VANHEMPIEN VÄLILLE JAKAUTUVAKSI	13
28	FEMINISMIÄ JA INHIMILLISYYTTÄ MAAHANMUUTTOPOLITIikkaAN	13
29	SAAMELAISTEN OIKEUDET ON TURVATTAVA	14
30	TURVATAAN VÄHEMMISTÖJEN OIKEUDET, KULTTUURI SEKÄ MAHDOLLISUUS HYVÄÄN ELÄMÄÄN SUOMESSA	15
31	FEMINISMILLE ON KÄYTTÖÄ MYÖS GLOBAALISTI.....	15
32	NAISTEN JA VÄHEMMISTÖJEN ASEMAA PARANNETTAVA KOKO MAAILMASSA.....	15
33	FEMINISTISTÄ ILMASTOPOLITIikkaAA	16
34	FEMINISMIN TÄYTYY NÄKYÄ MYÖS RAUHANTYÖSSÄ	16
35	FEMINISTINEN ULKOPOLITIikka	17
36		
37		

38 **Maailmasta tehdään parempi paikka intersektionaalisella** 39 **feminismillä**

40

41 Maailmasta saadaan yhdenvertaisempi ja tasa-arvoisempi paikka intersektionaalisella
42 feminismillä. Intersektionaalinen feminismi ottaa sukupuolten tasa-arvon lisäksi huomioon
43 erilaisten syrjintäperusteiden risteämisen ja yhteisvaikutuksen. Ketään ei saa syrjiä
44 sukupuolen, seksuaalisuuden, sosioekonomisen taustan, vammaisuuden, etnisyyden,
45 uskonnon, iän, kielen, poliittisen tai muun mielipiteen, kansalaisuuden tai muun henkilöön
46 liittyvän syyn vuoksi.

47

48 Intersektionaalinen feminismi on omien etuoikeuksien tunnistamista ja vähemmän
49 etuoikeutettujen ihmisryhmien oikeuksien ja tasa-arvon edistämistä. Tarvitaan aktiivista
50 työtä paitsi naisten oikeuksien puolesta, myös marginalisoitujen ihmisryhmien puolesta.
51 Intersektionaalinen feminismi on myös syrjivien rakenteiden ja normien tunnistamista,
52 kyseenalaistamista ja purkamista.

53

54 Tässä pamfletissa esittelemme askeleemme feministisempään maailmaan.

55

56 **Itsemääräämisoikeus kuuluu jokaiselle**

57

58 Itsemääräämisoikeus tarkoittaa yksilön oikeutta määrätä omasta elämästään ja oikeutta
59 päättää itseään koskevista asioista. Jokaisella on aina oikeus ruumiilliseen
60 koskemattomuuteen ja keholliseen itsemääräämisoikeuteen. Itsemääräämisoikeutta ei voi
61 ottaa keneltäkään pois ja sen toteutumista tulee tukea.

62

63 **Seksi ja seksuaalisuus tulee normalisoida**

64

65 Seksi ja seksuaalisuus ovat yhteiskunnassamme edelleen tabu, vaikka molemmat ovat
66 luonnollisia asioita, joita ei kuuluisi häpeillä. Seksiposiitivisuus, eli seksin ja seksuaalisuuden
67 normalisointi rohkaisee pohtimaan omaa seksuaalisuuttaan avoimemmin.

68 Seksiposiitivisuuden tulee tunnistaa ihmisten henkilökohtaiset rajat ja myös se, että kaikki
69 ihmiset eivät ole seksuaalisia. Tarvitsemme muutosta asenteissa ja ajan tasaisempaa ja
70 parempaa seksuaalikasvatusta.

71

72 **Toimenpiteet**

73

- 74 • Seksuaalikasvatuksen tulee ottaa huomioon erilaiset seksuaaliset suuntautumiset ja
75 sukupuolen moninaisuus ja pohjautua ajantasaiseen tietoon.
- 76 • Seksuaalikasvatuksen tulee siirtyä pois lisääntymiskeskeisyydestä tukemaan lasten ja
77 nuorten itsemääräämisoikeutta ja seksuaalioikeuksia. Myös ihmiset, jotka eivät pysty tai

78 halua lisääntyä tulee ottaa huomioon ja keskittyä lisääntymisterveyden lisäksi
79 seksuaalioikeuksiin ja oman seksuaalisuuden tukemiseen.

80
81 Kehopositiivisuudella asennemuutos ja moninaiset kehot näkyviin

82
83 Ihmisen paino tai keho ei määritä ihmisen terveydellisiä, maailmankatsomuksellisia tai
84 älyllisiä ominaisuuksia eikä se kerro yksilön luonteenpiirteistä tai sukupuolen määrittelystä.

85
86 **Toimenpiteet**

- 87
- 88 • Kaikenlaisten kehojen tulee näkyä yhteiskunnan eri alueilla.
  - 89 • Ihmisen kehoa halventavien termien käyttö tulee lopettaa.
  - 90 • BMI:stä on luovuttava.

91
92 **Jokaisella tulee olla varaa ehkäisyyn**

93
94 Maksuton ehkäisy antaa kaikille mahdollisuuden toteuttaa omaa seksuaalisuuttaan
95 turvallisesti ja lisää yhdenvertaisuutta antaen kaikille samat mahdollisuudet harrastaa
96 suojattua seksiä omasta tai vanhempien tulotasosta riippumatta. Maksuton ehkäisy vähentää
97 tutkitusti abortteja ja sukupuolitauteja.

98
99 **Toimenpiteet**

- 100
- 101 • Otetaan käyttöön maksuton ehkäisy alle 25-vuotiaille koko Suomessa.

102
103 **Jokaisella tulee olla varaa kuukautisiin**

104
105 Kuukautissuojat ovat välttämättömiä hygienia- ja terveystarvikkeita ja niiden hankinta
106 aiheuttaa sukupuolisdonnaisia kustannuksia. Kustannukset ovat merkittävä tasa-arvo-
107 ongelma, sillä niiltä ei voi välttyä. Tämä luo kohtuuttomia tilanteita erityisesti nuorille ja
108 vähävaraisille. Siksi julkisen vallan tulisi puuttua tilanteeseen ja tarjota maksuttomat menkat
109 alle 25-vuotiaille ja itsensä vähävaraisiksi kokeville. Kuukautisvälineet tulisi myös tulkita
110 terveystuotteiksi ja soveltaa niihin apteekissa myytävien terveystuotteiden alv-kantaa.

111
112 **Toimenpiteet**

- 113
- 114 • Tarjotaan maksuttomia kuukautisvälineitä terveyskeskuksissa sekä
  - 115 kouluterveydenhuollossa nuorille sekä kaikille itsensä vähävaraiseksi kokeville.
  - 116 • Kuukuppeja ja muita kesto-kuukautistuotteita tulee tarjota ilmaiseksi peruskouluissa.
  - 117 • Tulkitaan kuukautistuotteet terveystuotteiksi ja sovelletaan niihin apteekissa
  - 118 myytävien terveystuotteiden alv-kantaa.

119

120 **Jokaisen tulee saada päättää lisääntymisestään täysin itse**

121

122 Suomen aborttilainsäädäntö on auttamattomasti vanhentunut. Naisen oma tahto ei ole
123 edelleenkaan Suomessa peruste abortille, toisin kuin suurimmassa osassa Eurooppaa.

124 Aborttiin joutuu edelleen anomaan lupaa kahdelta lääkäriltä. Suomessa myös sterilisaation
125 ikäraja on edelleen 30 vuotta, kun muissa Pohjoismaissa se on jo laskettu 25 vuoteen.

126

127 **Toimenpiteet**

128

129 • Suomen aborttilainsäädäntöä on muutettava niin, että abortin saa omasta pyynnöstä
130 ilman luvan anomista.

131 • Vapaaehtoisen sterilisaation ikäraja on laskettava 18 vuoteen.

132 • Taataan julkisen terveydenhuollon resurssit tarjota gynekologisia palveluita kaikille
133 niitä tarvitseville.

134

135 **Sukupuolen moninaisuus on tunnistettava**

136

137 Sukupuolen moninaisuus ei ole mielipidekysymys, vaan arkinen tosiasia. Suomessa tarvitaan
138 vielä paljon työtä sukupuolivähemmistöjä syrjivien asenteiden ja rakenteiden purkamiseksi.

139 Mikään sukupuoli tai sukupuolen ilmaisu ei saa rajoittaa kenenkään elämää. Jokaisella
140 ihmisellä on oikeus valita, miten tuo ilmi sukupuoltaan ja seksuaalisuuttaan. Tämän oikeuden
141 pitää olla lapsuudesta lähtien loukkaamaton.

142

143 **Toimenpiteet**

144

145 • Translaki on uudistettava ja pakkosterilisaatiosta on luovuttava sukupuolen juridisen
146 vahvistamisen ehtona.

147 • Sukupuolimerkinnän korjaaminen omalla ilmoituksella on oltava mahdollista kaikille
148 yli 15-vuotiaille. Alle 15-vuotiaiden tulee voida vahvistaa oma juridinen sukupuolensa
149 huoltajan/huoltajien luvalla.

150 • Sukupuolimerkintä on poistettava henkilötunnuksista.

151 • Laaditaan sateenkaaripoliittinen toimintaohjelma, jossa määritellään sekä
152 konkreettiset toimenpiteet seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen hyvinvoinnin ja
153 yhdenvertaisen kohtelun edistämiseksi kaikilla hallinnonaloilla että
154 sateenkaariasioiden koordinaatiovastuu valtioneuvostossa ja valtionhallinnon sisällä.
155 Toimintaohjelmalle varataan riittävät resurssit.

156 • Viranomaisille varataan riittävät resurssit vastustaa seksuaaliseen suuntautumiseen,
157 sukupuoli-identiteettiin, sukupuolen ilmaisuun, kehon sukupuolitettuihin piirteisiin
158 sekä perheiden ja ihmissuhteiden moninaisuuteen perustuvaa syrjintää ja edistää
159 yhdenvertaisuutta.

160 • Intersukupuolisten lasten hoidot arvioidaan ja niistä annetaan yhtenäinen,
161 ihmisoikeuslähtöinen ohjeistus, joka perustuu uusimpaan tutkimus- ja

162 kokemustietoon. Intersukupuolisten lasten ruumiillinen koskemattomuus turvataan ja
163 tarpeeton sukuelinkirurgia sekä muu sukupuolta muokkaava hoito lopetetaan kunnes
164 lasta itseään voidaan kuulla.

- 165 • Sukupuoliristiriitaa kokevien henkilöiden pääsy transtutkimuksiin ja -hoitoihin
166 turvataan diagnoosista riippumatta.
- 167 • Transdiagnoosit siirretään pois psykiatrisesta sairausluokituksesta.
- 168 • Sukupuolitietoista ja -sensitiivistä, eli sukupuolinormit ja niiden vaikutukset sekä
169 yksilön että yhteiskunnan tasolla huomioivaa kasvatusta, on edistettävä.

170

171 **Puututaan sukupuolistuneeseen väkivaltaan**

172

173 Eri sukupuoliin kohdistuu väkivaltaa lähes yhtä paljon, mutta se ei ole sukupuolittain
174 tarkasteltuna samanlaista. Sukupuolistunut väkivalta tarkoittaa sellaista väkivaltaa, jossa erot
175 liittyvät väkivallankokemiseen, sen käyttöön ja seurauksiin. Naisiin kohdistuu väkivaltaa
176 parisuhteissa, perheissä ja työpaikoilla. Tekijänä on usein entinen tai nykyinen kumppani.
177 Miehet kokevat puolestaan naisia useammin väkivaltaa julkisilla paikoilla ja tekijänä on
178 tyypillisesti toinen mies. Lisäksi sukupuolistuneessa väkivallassa on usein kyse vallasta.
179 Esimerkiksi vamma tai sukupuolivähemmistöön kuuluminen lisäävät väkivallan riskiä.

180

181 **Tiukempi suhtautuminen lähisuhdeväkivaltaan**

182

183 Lähisuhdeväkivalta on sukupuolittunut ilmiö. Usein väkivallan kokija on nainen tai lapsi ja
184 usein tekijänä on mies. Etenkin jatkuva ja pitkäkestoinen väkivalta on usein miesten tekemää
185 väkivaltaa naisia kohtaan. Tapahtumapaikkana on usein yksityinen tila, eli koti tai muu tila,
186 joka jaetaan yhdessä tekijän kanssa. Lähisuhdeväkivalta poikkeaa muusta väkivallasta, sillä
187 tekijä on läheinen. Tämä lisää kokijan häpeää ja usein viranomaiset eivät puutu samalla
188 tavalla yksityiseen kuin julkiseen väkivallantekoon. Tarvitsemme enemmän paikkoja kertoa ja
189 puhua lähisuhdeväkivallan kokemuksista sekä tarkempaa koulutusta viranomaisille
190 lähisuhdeväkivaltaan puuttumisesta. Tarvitsemme keskusteluympäristön, jossa myös mies
191 uskaltaa kertoa kohtaamastaan lähisuhdeväkivallasta.

192

193 Tällä hetkellä viranomaiset ohjaavat usein lähisuhdeväkivallan kokijan ja tekijän
194 sovittelemaan rikosta. Tämä ei ole tehokas keino välttää väkivaltaa, vaan useissa tilanteissa se
195 haittaa kokijan hyvinvointia ja turvallisuutta. Viranomaisten pitäisi ensisijaisesti ohjata
196 osapuolet tukipalveluiden piiriin, josta osataan tarkemmin ohjata tarvittaviin toimenpiteisiin.
197 Lapsiin kohdistuvaa lähisuhdeväkivaltaa ei tulisi missään tilanteessa sovittaa.

198

199 **Toimenpiteet**

200

- 201 • Lähisuhdeväkivallan uhrien tukipalveluja, turvakotien paikkamäärää ja resursointia
202 tulee lisätä Euroopan neuvoston edellyttämälle tasolle.

- 203 • Matalan kynnyksen turvakotien määrää ympäri Suomen tulee lisätä.
- 204 • Lähisuhdeväkivallan nykymuotoisesta sovittelusta on luovuttava.
- 205 • Perheväkivallan uhreille suunnattuja palveluja toteutettaessa on otettava huomioon
- 206 perhemuotojen moninaisuus, saavutettavuus ja estettämyys.
- 207 • Perustetaan itsenäinen ja riippumaton naisiin kohdistuvan väkivallan raportoinnin
- 208 tehtävä.
- 209 • Huolehditaan Istanbulin sopimuksen toimeenpanosta, joka on Euroopan neuvoston
- 210 yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja
- 211 torjumisesta.
- 212 • Lähisuhdeväkivaltaa tai sen uhkaa kokevia ihmisiä auttavien viranomaisten ja
- 213 järjestöjen on otettava huomioon myös sateenkaari-ihmisten lähisuhteet.
- 214 • Puututaan aktiivisesti kunniaväkivaltaan. Mahdollistetaan pakkoavioliittojen
- 215 mitätöinti.
- 216 • Seksuaali- tai sukupuolivähemmistöön kuuluvan lapsen ja nuoren avun ja tuen saantiin
- 217 on kiinnitettävä erityistä huomiota.
- 218

219 **Ihmiskaupan uhrien aseman tunnistamista parannettava**

220

221 Nykyinen ihmiskaupan uhrien tilanne on monimutkainen ja epäselvä. Ihmiskauppaa ei

222 tunnisteta ja uhrien on vaikea ilmoittaa rikoksesta. Suomessa on pitkään nähty ihmiskauppa

223 vain ulkomailta tuotavien uhrien kauppana, vaikka ihmiskauppa koskee myös

224 kantasuomalaisia.

225

226 Ihmiskaupan uhreja autetaan kaksijakoisella mallilla eli Suomessa asuvia tai kunnassa pitkään

227 asuneita uhreja auttaa kunta, ja ulkomailla asuvia Joutsenon vastaanottokeskus. Tämä laittaa

228 uhrin eri asemaan, sillä kunnilla ei ole niin paljon resursseja tai rutinoitunutta toimintaa

229 tunnistaa ihmiskauppaa.

230

231 **Toimenpiteet**

232

- 233 • Lisätään resursseja kuntien työhön tunnistaa ja auttaa ihmiskaupan uhreja.
- 234 • Tarjotaan matalan kynnyksen palveluja ja oikeudellista apua ihmiskaupan uhreille.
- 235 • Lisätään tutkimusta ihmiskaupasta Suomessa.

236

237 **Toteutetaan seksuaalirikoslainsäädännön kokonaisuudistus**

238

239 Seksuaalirikoslainsäädännön lähtökohtina tulee olla koskemattomuus ja seksuaalinen

240 itsemääräämisoikeus. Raiskausmääritelmä tulee muuttaa suostumuksen puutteeseen

241 perustuvaksi.

242

243 **Toimenpiteet**

- 244 • Muutetaan rikoslain raiskausmääritelmä suostumuksen puutteeseen perustuvaksi
245 oikeusturvasta huolehtien.
- 246 • Laajennetaan seksuaalirikosten uhrien tukikeskusten palvelutarjontaa ja
247 valtakunnallista kattavuutta.
- 248

249 **Loppu sukuelinten silpomiselle**

250

251 Silpomisella eli naisen ympärileikkauksella tarkoitetaan kulttuurista perinnettä, jossa
252 vahingoitetaan tytön tai naisen sukuelimiä ilman terveydellisiä syitä. Silpominen aiheuttaa
253 niin fyysisiä kuin henkisiä vakavia haittoja ja voi olla hengenvaarallista. Tyttöjen sukuelinten
254 silpominen on naisten ja tyttöjen syrjinnän muoto sekä vakava ihmisoikeusloukkaus, eikä sitä
255 tule hyväksyä missään olosuhteissa. Myös poikien ilman terveysyitä tehtävät
256 ympärileikkaukset tulee kieltää.

257

258 **Toimenpiteet**

259

- 260 • Turvataan resurssit sukuelinten silpomisen vastaiseen työhön.
- 261 • Lisätään lasten ja nuorten kanssa työskentelevien sekä sosiaali- ja
262 terveydenhuoltoalan henkilöstön täydennyskoulutusta silpomiseen liittyen sekä
263 luodaan selkeät ohjeet ilmiön tunnistamiseksi ja puuttumiseksi.
- 264

265 **Puututaan väkivaltaiseen mieskuvaan ja toksiseen maskuliinisuuteen**

266

267 Toksisella maskuliinisuudella tarkoitetaan vahingollisia kulttuurisia vaatimuksia
268 ”miehisyydestä”, kuten kapeat sukupuoliroolit, tunteista puhumattomuus ja taipumus
269 ratkaista ongelmia väkivaltaisesti. Miehillä on samat psykologiset tarpeet lohtuun ja kuulluksi
270 tulemiseen kuin muillakin. Jos nämä tarpeet kielletään voivat esimerkiksi ahdistukseen ja
271 suruun liittyvät tunteet jäädä käsittelemättä. Tunteiden kohtaamattomuus voi muuttua
272 vihaksi, joka lopulta purkautuu väkivaltana muita ihmisiä kohtaan. Väkivallan
273 ylisukupolvisuus on isältä pojalle opittu malli ja poikia kasvatetaan edelleen usein
274 väkivaltaiseen kulttuuriin. Monet saattavat tiedostamatta tai tiedostaen ylläpitää jotain
275 haitalliseksi miellettyjä tapoja tai malleja. Tärkeintä olisi pyrkiä tiedostamaan tällaiset piirteet
276 ja niiden mahdolliset haitat sekä itseän ja ympäröivään maailmaan.

277

278 **Toimenpiteet**

279

- 280 • Lisätään tietoutta sukupuolirooleista ja tunnetaidoista.
- 281 • Puututaan kasvatuksessa haitallisiin sukupuolirooleihin.
- 282 • Tuetaan isien vanhemmuutta.
- 283

284 **Vastustetaan syrjintää sen kaikissa muodoissa - jokaisella**
285 **on oikeus olla oma itsensä**

286

287 **Rasismi ja vihapuhe rikoslakiin**

288

289 Nykyinen lainsäädäntö ei täytä velvoitteita, joihin olemme rotusyrjinnän vastaisen
290 sopimuksen kautta sitoutuneet, eikä kykene vastaamaan myöskään vihapuheeseen
291 tarvittavalla tavalla. Suomella on YK:n rotusyrjinnän vastaisen sopimuksen johdosta
292 velvollisuus kieltää rasismia edistävät ja siihen yllyttävät järjestöt sekä muu organisoitu
293 toiminta sekä vihapuhe. Tällaisiin järjestöihin tai toimintaan osallistumisesta on sopimuksen
294 mukaan pidettävä laissa rangaistavana tekona. Rasismi tulee kirjata rikoslakiin, jotta
295 lainsäädäntö kieltää selkeästi turvallisuutta, oikeusvaltiota ja ihmisoikeuksia vaarantavan
296 toiminnan. Vihapuheen ja viharikosten ehkäisyssä on otettava myös huomioon homo- bi- ja
297 transviihamielinen puhe ja rikokset joiden syynä on uhrin seksuaalinen suuntautuminen tai
298 sukupuoli.

299

300 **Toimenpiteet**

301

- 302 • Rasismi on kirjattava rikoslakiin ja rasismia edistävät järjestöt kiellättävä.
- 303 • Vihapuheelle on kirjattava selkeä määritelmä rikoslakiin ja kaikki vihapuhesytykset
304 on tutkittava perusteellisesti.
- 305 • Vihapuheeseen puututaan ja sitä ehkäistään strategisesti. Internetin vihapuhetta
306 torjutaan aktiivisesti ja ja siihen puuttumiseen lisätään resursseja. Maalittamisella
307 tarkoitetaan systemaattista toimintaa, jossa henkilöstä tai hänen läheisistään
308 kaivetaan eri lähteistä tietoja ja pyritään niitä eri tavoin hyödyntämällä epäasiallisesti
309 esimerkiksi häirintää, loukkaamista tai uhkailua käyttäen vaikuttamaan henkilön
310 toimintaan esimerkiksi hiljentämällä häntä.
- 311 • Lisätään maalittaminen rikoslakiin ja tarjotaan tukea hyökkäysten kohteeksi
312 joutuneille henkilöille.
- 313 • Suomelle tehdään antirasistinen toimenpideohjelma.
- 314 • Vahvistetaan poliisin ja haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien välistä yhteistyötä ja
315 vuoropuhelua perustamalla vähemmistöyhteyspoliisin toimi.
- 316 • Lisätään poliisin koulutukseen sisältöjä sukupuoli-, seksuaali -ja muiden
317 vähemmistöryhmien kohtaamisesta sekä ihmisoikeuksien edistämisestä.

318

319 **Turvallisemman tilan periaatteet yleiseksi toimintatavaksi**

320

321 Turvallisempi tila on toimintatapa, jonka tarkoituksena on vastuuttaa luomaan
322 yhdenvertaista tilaa kaikille. Tilan tekevät sen käyttäjät. Turvallisemmissa tiloissa saa olla
323 vapaasti oma itsensä loukkaamatta kuitenkaan muita omalla käytöksellään. Myös muiden
324 vapautta olla oma itsensä tulee kunnioittaa. Turvallisemmat tilat tarjoavat paikan

325 voimaantumiselle, verkostoitumiselle ja hyvinvoivien yhteisöjen rakentumiselle.
326 Turvallisemmat tilat ovat syrjinnästä vapaita paikkoja, joissa ei suvaita rasismia, seksismiä,
327 vamman tai terveydentilan perusteella syrjimistä (ableismia), trans- eikä homofobiaa niiden
328 laajassa merkityksessä.

329

330 **Toimenpiteet**

331

- 332 • Kaikissa julkisissa tiloissa tulee noudattaa turvallisemman tilan periaatteita.
- 333 • Kouluissa on luotava yhdessä oppilaiden kanssa turvallisemman tilan periaatteet.
- 334 • Kaikki valtionavustuksia saavat tahot tulee velvoittaa turvallisemman tilan
335 periaatteiden laatimiseen ja noudattamiseen.

336

337 **Sukupuolivaikutusten arviointi ja sukupuolitietoinen budjetointi** 338 **valtavirtaistettava**

339

340 Kaikkien poliittisten päätösten vaikutukset tasa-arvoon, yhdenvertaisuuteen ja
341 ihmisoikeuksien toteutumiseen tulee arvioida.

342

343 **Toimenpiteet**

344

- 345 • Valtion ja kuntien tulee arvioida kaikkien uudistustensa sukupuolivaikutukset.
- 346 • Sukupuolivaikutusten arvioinnin tulee sisältyä kaikkien ministeriöiden alaisten
347 hallinnon toimintoihin.
- 348 • Valtion talousarvion valmistelussa on käytettävä sukupuolitietoista budjetointia, eli
349 huomioitava budjetin sukupuolivaikutukset.
- 350 • Tasa-arvon seuraamiseen on luotava valtion eri hallinnonalat kattava
351 seurantajärjestelmä.

352

353 **Koulutuksen sukupuolittuneisuus tunnistettava keskeiseksi ongelmaksi**

354

355 Koulun tulee purkaa sukupuolirooleja luokkahuoneessa ja sen ulkopuolella, sekä jaottelu
356 sukupuolen mukaan on poistettava sieltä, missä sitä vielä ilmenee. Opinto-ohjauksen on
357 autettava ohittamaan ammatinvalinnassa sukupuolittuneet käytännöt.

358

359 **Toimenpiteet**

360

- 361 • Käynnistetään koulutuksen eriytymisen vähentämisen toimenpideohjelma.
- 362 • Käynnistetään perusopetuksen tasa-arvo-ohjelma oppimistulosten parantamiseksi ja
363 eriarvoisuuden vähentämiseksi.
- 364 • Jokaisella koulutusasteella on oltava velvoittava tasa-arvo ja
365 yhdenvertaisuussuunnitelma.

- 366 • Sisällytetään sukupuolisensitiivinen, sukupuolten valtaeroja purkava ja sukupuolen
367 moninaisuuden huomioon ottava kasvatus opetussuunnitelmiin kaikilla tasoilla.
368 • Uudistetaan oppimateriaalit siten, että ne huomioivat sukupuolen moninaisuuden
369 eivätkä vahvista stereotyyppisiä sukupuolirooleja.
370 • Luovutaan sukupuoleen perustuvista ryhmäajoista opetuksessa.
371 • Lisätään kohdennettuja resursseja poikien eriarvoistumisen ja syrjäytymisen
372 torjumiseksi kouluissa ja tuetaan erityisesti poikien lukutaidon kehittymistä
373 peruskouluissa.
374 • Jokaisessa koulussa on oltava häirintäyhdyshenkilö.
375

376 **Tasa-arvoinen ja reilu työelämä kaikille**

377
378 Kaikenlaiseen syrjintään työelämässä on puututtava. Työmarkkinoilla tulee kohdella ihmisiä
379 ihmisinä riippumatta hänen iästään, ihonväristään, uskonnostaan tai siviilisäädystä.
380 Perusteettomiin naisten ja miesten välisiin palkkaeroihin ja palkkasyrijintään on puututtava
381 nykyistä tiukemmin. Naisen euro on edelleen 83 senttiä, ja rodullistettujen, vammaisten tai
382 muihin vähemmistöihin kuuluvien naisten euro vielä vähemmän. Jos otetaan huomioon
383 naisten pidemmät perhevapaat ja osa-aikatyön suurempi osuus ja vertaillaan keskiansiota, jää
384 naisen euro 76 senttiin. Naisten työurat jäävät usein katkonaiseksi lasten saannin vuoksi,
385 mikä haittaa työnsaantia ja työssä etenemistä sekä vaikuttaa myös ansiosidonnaisiin
386 sosiaalietuuksiin, kuten työeläkkeeseen ja äitiyspäivärahaan.
387

388 Suomen työelämä on edelleen vahvasti sukupuolittunutta. Naiset ovat selkeässä
389 enemmistössä terveys- ja hyvinvointialoilla sekä kasvatusalalla. Miehet taas hakeutuvat
390 tyypillisesti tekniikan sekä tietojenkäsittelyn ja tietoliikenteen aloille. Työelämän
391 sukupuolittuneisuudesta on päästävä eroon.
392

393 **Toimenpiteet**

- 394
- 395 • Puututaan palkkaepätasa-arvoon Islannin mallin mukaisesti sakottamalla työnantajia,
396 jotka ylläpitävät perusteettomia palkkaeroja.
  - 397 • Naisvaltaisten alojen palkkakuopasta on päästävä eroon ja palkkoja nostettava.
  - 398 • Anonyymi rekrytointi on otettava käyttöön kaikessa julkisessa rekrytoinnissa.
  - 399 • Jatketaan samapalkkaisuusohjelmaa ja tehdään siitä kunnianhimoisempi ja
400 vaikuttavampi. Osana ohjelmaa arvioidaan työ- ja virkaehtosopimusten
401 sukupuolivaikutukset.
  - 402 • Toteutetaan perhevapaaudistus, joka parantaa äitien tasa-arvoa työelämässä
403 vanhempainvapaiden jakautuessa tasaisemmin.
  - 404 • Vähennetään työelämän sukupuolittuneisuutta jo neuvolasta, päiväkodista ja koulusta
405 asti kannustamalla oppilaita tutustumaan ennakkoluulottomasti koko
406 työelämäkenttään.
  - 407 • Sovelletaan pörssiyhtiöiden hallitukseen 40 prosentin sukupuolikiintiötä.

- 408 • Kehitetään työelämää joustavampaan suuntaan, jotta se pystyy paremmin vastaamaan
409 erilaisiin elämäntilanteisiin ja psyykkisiin ja fyysisiin muutoksiin.
- 410 • Työpaikkojen kaikilla työntekijöillä tulee olla mahdollisuus tarkastella palkkatietoja.
411 • Puututaan eläkeläisköyhyyteen sukupuolittuneena ilmiönä.
412 • Edistetään maahanmuuttajien työllistymistä ja maahanmuuttajanaisten osallistumista
413 työmarkkinoille.
414 • Tehdään talouspolitiikkaa, joka pienentää tulo- ja varallisuuseroja. Otetaan käyttöön
415 perustulo lisäämään ihmisten mahdollisuutta päättää omasta elämästään ja
416 vähentämään sosiaaliturvajärjestelmän byrokraattisuutta.
417

418 **Luovutaan miehiä syrjivästä asevelvollisuudesta**

419
420 Nykyinen asepalvelu on syrjivä ja asettaa miehet epätasa-arvoiseen asemaan lain edessä.
421 Ketään ei tule pakottaa aseisiin vastoin omaa vakaumusta vankeusrangaistuksen uhalla.
422 Sukupuolittunut asepalvelus on ristiriidassa perustuslain yhdenvertaisuutta käsittelevien
423 pykälien kanssa. Laissa on jouduttu erikseen määrittelemään, että vain miehiä koskeva
424 asepalvelus ei ole syrjintää. Suomi on saanut kansainvälisesti kritiikkiä totaalikieltäytyjien
425 rankaisemisesta, joka tarkoittaa, että Suomessa on mielipidevankeja. Lisäksi
426 armeijakulttuuriin liittyy ongelmia, joita ovat muun muassa seksistiset puhetavat ja
427 vähemmistöihin kohdistuva syrjivä käyttäytyminen, kuten homofobia.
428

429 **Toimenpiteet**

- 430
- 431 • Asepalveluksessa tulee huomioida tasa-arvoinen ja yhdenvertainen kohtelu.
  - 432 • Otetaan käyttöön vapaaehtoinen sukupuolineutraali asepalvelus, joka perustuu
433 ihmisten vapaaehtoisuuteen ja motivaatioon sekä soveltuvuuteen.
  - 434 • Palveluksesta tai kutsunnoista kieltäytymisestä ei tule rangaista.
435

436 **Yhteiskunnan on oltava aidosti saavutettava**

437
438 Saavutettavuus on edellytys kansalaisuuden ja osallisuuden toteutumiselle. Ihmisten
439 moninaisuus on otettava huomioon kaikessa rakennetun ympäristön ja palveluiden
440 suunnittelussa ja toteutuksessa. Fyysinen esteettömyys on osa saavutettavuutta, ja sillä
441 turvataan vammaisten oikeudet, mutta myös helpotetaan monien muiden ihmisten elämää.
442 Palveluiden on oltava saavutettavia, välineiden käytettäviä, tiedon ymmärrettävää ja
443 jokaisella on oltava mahdollisuus osallistua itseään koskevaan päätöksentekoon.
444 Esteettömyydessä on otettava liikkumisen lisäksi huomioon myös esimerkiksi näkemiseen,
445 kuulemiseen, kommunikaation, kieleen ja sähköiseen viestintään liittyvät asiat.
446

447 YK:n vammaissopimus edellyttää, että jäsenvaltiot tunnistavat ja poistavat saavutettavuuden
448 esteet kaikilla elämänalueilla. Tämän täytyy toteutua.
449

450 **Toimenpiteet**

451

- 452 • Tehdään esteettömyyskartoitukset kaikessa rakentamisessa.
- 453 • Muutetaan mahdollisuuksien mukaan myös vanhoja tiloja esteettömiksi.
- 454 • Edistetään psyykkistä, sosiaalista ja fyysistä esteettömyyttä julkisissa tiloissa,
455 työpaikoilla ja laajasti yhteiskunnassa.
- 456 • Varmistetaan joukkoliikenteen esteettömyys ja tarjotaan kaikille pyörätuolilla
457 liikkuville ilmainen julkisten jorkkoliikennevälineiden käyttö.

458

459 **Vammaisten oikeuksien täytyy toteutua**

460

461 Kaikille tulee turvata yhtäläiset oikeudet osallistua itseään koskevaan päätöksentekoon.

462 Vammaan katsomatta jokaisella on oikeus toimia erilaisissa sosiaalisissa rooleissa -

463 työntekijöinä, kansalaisina, asiakkaina, äänestäjinä, päättäjinä. Jokaisella täytyy olla oikeus

464 koulutukseen, työhön ja yhteiskunnalliseen osallisuuteen syrjimättä, yhdenvertaisesti muiden

465 kanssa. Suomen on tehtävä kaikkensa toteuttaakseen YK:n vammaissopimus

466 kokonaisuudessaan.

467

468 Vammaisilla ja samankaltaista tukea tarvitsevilla ihmisillä sekä heidän perheillään on oikeus

469 tarvitsemaansa tukeen. Vammaisten aitoa osallisuutta yhteiskunnassa täytyy tukea ja heidän

470 toimeentulonsa turvata.

471

472 **Toimenpiteet**

473

- 474 • Turvataan vammaisille lapsille ja nuorille koulupolun jatkuvuus ja opiskeluun
475 tarvittava yksilöllinen tuki.
- 476 • Tuetaan vammaisten työllistymistä muun muassa henkilökohtaisella
477 työhönvalmennuksella.
- 478 • Lopetetaan vammaisten ihmisten palkaton työtoiminta. Työtoimintana tehtävää
479 työntekoa täytyy kehittää työtaitojen harjoitteluksi, joka on määräaikaista ja sen
480 tavoitteena on palkkatyöllistyminen.
- 481 • Parannetaan sukupuolivähemmistöjen sekä vammaisten perheen perustamisen
482 mahdollisuuksia.
- 483 • Uudistetaan hankintalakia niin, että haavoittuvien ryhmien välttämättömän avun ja
484 tuen palvelut voidaan jättää kilpailutuksen ulkopuolelle.
- 485 • Taataan vammaisten itsemääräämisoikeus ja mahdollisuus tuettuun päätöksentekoon
486 kaikissa tilanteissa.
- 487 • Luovutaan vammaisten pitkäaikaisesta laitoshoidosta kokonaan ja korvataan se
488 laadukkaalla tehostetulla palveluasumisella, itsenäisen asumisen tuella sekä
489 pienryhmäkodeilla.

490

491 **Feminismiä perhepolitiikkaan ja vanhempainvapaat tasan vanhempien**
492 **välille jakautuvaksi**

493

494 Perhevapaajärjestelmään kuuluvat äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaat sekä hoitovapaa.
495 Järjestelmän on tarkoitus tukea niin miehiä kuin naitakin ansiotyön ja pienten lasten
496 hoitamisen yhdistämisessä. Vanhanaikaiset sukupuolistereotyytiat jylläävät edelleen
497 Suomessa lasten kasvatuksessa, sillä äidit käyttävät valtaosan perhevapaista. Perhevapaat
498 tulisi korjata niin, että ne kohtelevat huoltajia tasapuolisesta, sillä lasten hoitaminen ei saa
499 jäädä vain toiselle vanhemmalle. Kaikilla tulisi olla sukupuolestaan riippumatta oikeus
500 työelämään ja vanhemmuuteen. Vanhempainvapaiden jakautuminen tasaisesti huoltajien
501 kesken nähdään parantavan pienten lasten hyvinvoinnin edellytyksiä ja heidän perheidensä
502 toimeentuloa sekä vahvistavan esimerkiksi miesten vanhemmuutta ja naisten asemaa
503 työelämässä.

504

505 Ydinperheen ajatus joutaa romukoppaan ja perheiden monimuotoisuus tulee tunnistaa.
506 Perhepolitiikan on huomioitava sateenkaariperheet yhdenvertaisesti. Naisia ei saa syyllistää
507 lasten saannista tai saamattomuudesta.

508

509 **Toimenpiteet**

510

- 511 • Vanhempainvapaat tulee uudistaa jakautumaan vanhempien välille tasan 6+6+6 mallin
512 mukaan, jossa molemmille vanhemmille varataan oma henkilökohtainen jaksonsa
513 vanhempainvapaata ja kolmasosan vapaasta vanhemmat jakavat sopimallaan tavalla.
- 514 • Muutetaan vanhemmuuden kustannukset jaettaviksi kaikkien työnantajien kesken
515 siirtämällä ne suoraan Kelan maksettaviksi.
- 516 • Työnantajien täytyy kannustaa isia vanhempainvapaan käyttöön.
- 517 • Tuetaan tasa-arvoista vuorovanhemmuutta mahdollistamalla lapsille kaksi
518 tasavertaista osoitetta.
- 519 • Lainsäädännön on huomioitava sateenkaariperheet yhdenvertaisesti oikeuksissa,
520 velvollisuuksissa ja etuuksissa.
- 521 • Tuetaan isyyttä paremmin neuvoloissa ja kehitetään äitien terveyspalveluita niin, että
522 palveluverkko kantaa myös synnytyksen jälkeen.
- 523 • Raskaussyrjintää on ehkäistävä.

524

525 **Feminismiä ja inhimillisyyttä maahanmuuttopolitiikkaan**

526

527 Maahanmuuttopolitiikkaa on inhimillistettävä ja perheenyhdistämistä helpotettava. Perheen
528 puuttuminen aiheuttaa pakolaisille ylimääräistä stressiä ja mielenterveyshaasteita ja
529 vaikeuttaa näin uuden elämän aloittamista. On täysin epäinhimillistä, että ihmisiä pidetään
530 erossa perheistään rasisteja koskevan lainsäädännön vuoksi. Monet
531 sateenkaariturvapaikanhakijat pakenevat lähtömaistaan vähemmistöihin kohdistetun

532 syrjinnän ja hengenvaaran vuoksi. Suomen tulee kantaa suurempi globaali vastuu, jotta
533 kukaan ei joudu hengenvaaraan henkilökohtaisten ominaisuuksiensa vuoksi.

534

535 **Toimenpiteet**

536

- 537 • Poistetaan lentoyhtiöille asetetut sanktiot viisumia omaamattoman henkilön
- 538 kuljettamisesta.
- 539 • Poistetaan perheenyhdistämiseen liittyvät tulorajat. Jokaisella on oikeus perheeseensä
- 540 varallisuudesta riippumatta.
- 541 • Nostetaan pakolaiskiintiötä.
- 542 • Maahanmuuttovirastoon luodaan kattava sateenkaariturvapaikanhakijoita koskeva
- 543 ohjeistus, joka kattaa koko turvapaikkaprosessin. Turvapaikkaviranomaisille tarjotaan
- 544 systemaattisesti riittävän laajaa koulutusta seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön
- 545 kuuluvista turvapaikanhakijoista.
- 546

547 **Saamelaisten oikeudet on turvattava**

548

549 Saamelaisten oikeuksien toteutumiseksi on meillä Suomessa vielä paljon tehtävää. Suomea
550 velvoittavat jo kielilaki, käräjälaki ja perustuslaki, mutta lakien vaatimukset eivät täysin
551 toteudu. Lakien toteutuminen tulee varmistaa. Suomi ei ole vielääkään ratifoinut saamelaisten
552 oikeudet turvaavaa YK:n ILO 169-sopimusta, joka astui voimaan kansainvälisesti jo 26 vuotta
553 sitten. Sopimuksen tarkoitus on turvata alkuperäiskansojen yhdenvertainen kohtelu muihin
554 väestöryhmiin nähden sekä estää näiden kulttuurien ja kielten kuoleminen. Nyt on korkea
555 aika turvata koko Euroopan Unionin alueen ainoan tunnustetun alkuperäiskansan oikeudet.

556

557 **Toimenpiteet**

558

- 559 • Suomen on ratifioitava ILO 169 pikimiten.
- 560 • Saamenkielisten palveluiden tarjontaa on parannettava kaikilla Suomessa puhutuilla
- 561 saamen kielillä.
- 562 • Saamelaislasten on saatava saamenkielistä opetusta kaikilla kouluasteilla.
- 563 • Saamelaiskäräjien auktoriteettia saamelaisten virallisena elimenä tulee kunnioittaa ja
- 564 saamelaiskäräjien riittävä resurssit turvata.
- 565 • Saamelaisten oikeudet on huomioitava ja saamelaisia kuultava perusteellisesti heitä
- 566 koskevassa päätöksenteossa. Saamelaisilla on oltava aito vaikuttamisen mahdollisuus
- 567 ja veto-oikeus hankkeissa, jotka uhkaavat saamelaiskulttuuria ja perinteisten
- 568 elinkeinojen harjoittamista.
- 569 • Pohjoismainen saamelaissopimus tulee ratifioida ja vahvistaa saamelaisten
- 570 edellytyksiä tehdä rajat ylittävää yhteistyötä.
- 571

572 **Turvataan vähemmistöjen oikeudet, kulttuuri sekä mahdollisuus hyvään**
573 **elämään Suomessa**

574

575 Suomessa elää monia vähemmistöjä, joiden oikeudet eivät toteudu: esimerkiksi saamelaiset,
576 ruotsin- ja venäjänkieliset, romanit, juutalaiset, tataarit, karjalaiset, viittomakieliset, ja uusin
577 monimuotoinen maahanmuuttajien vähemmistö. Feministisen politiikan tulisi huomioida
578 vähemmistöjen oikeuksien turvaaminen, heidän itsemääräämisoikeutensa sekä varmistaa
579 mahdollisuudet vähemmistöille tulla kuulluksi päätöksenteossa.

580

581 Meidän tulee panostaa siihen, että yhteiskuntaamme rikastuvat kulttuurit säilyvät ja
582 kehittyvät. Kenenkään ei myöskään tule pelätä syrjintää kielensä, kulttuurinsa tai uskontonsa
583 takia. Meidän tulee myös toimia aktiivisesti, että näihin vähemmistöihin kuuluvat pääsevät
584 yhteiskunnan palveluihin, kouluun ja työelämään yhdenvertaisesti valtaväestön kanssa.
585 Koulutuksessa ja opintojen ohjauksessa tulee purkaa vähemmistöihin liittyviä stereotypioita
586 ja kannustaa kaikkia tavoittelemaan unelmiaan.

587

588 **Toimenpiteet:**

589

- 590 • Varmistetaan oikeus käyttää omaa kieltään viranomaisten kanssa, niin kuin se
591 lainsäädännössä määritellään.
- 592 • Turvataan aktiivisemmin vähemmistöjen oikeudet osallistua yhteiskunnalliseen
593 päätöksentekoon, erityisesti heitä itseään koskevissa asioissa.
- 594 • Varmistetaan laadukas äidinkielen opetus myös muita kuin suomea tai ruotsia
595 puhuville, sekä taataan turvallinen ympäristö käyttää äidinkieltään.
- 596 • Varmistetaan yhtäläinen pääsy koulutukseen ja työelämään. Puretaan vähemmistöihin
597 kohdistuvia ennakkoluuloja ja stereotypioita sisällyttämällä koulujen
598 opetussuunnitelmaan opetusta vähemmistöjen kulttuureista ja käytännöistä.
- 599 • Tuetaan vähemmistöjen kulttuurin, historian ja uskonnon opetusta ja tutkimusta, sekä
600 pyritään myös tukemaan kulttuurien elvytystä.
- 601 • Taataan oikeus harjoittaa ja noudattaa omaa kulttuuriaan ja uskontoaan työssä,
602 koulussa ja muussa elämässä, kunhan se ei rajoita muiden vastaavia oikeuksia.
- 603 • Varmistetaan syrjimättömyys vähemmistöön kuulumisen perusteella kaikilla elämän
604 osa-alueilla. Syrjintä perinteisen puun, kansallispuun tai muun kulttuuriin tai
605 uskontoon kuuluvan vaatetuksen perusteella tulee torjua.

606

607 **Feminismille on käyttöä myös globaalisti**

608

609 **Naisten ja vähemmistöjen asemaa parannettava koko maailmassa**

610

611 Kehitysyhteistyöhön panostaminen on feminististä politiikkaa. Kehitysyhteistyöllä on
612 ohjattava varoja varsinkin naisten ja tyttöjen aseman parantamiseen, tuettava erilaisten

613 vähemmistöjen aseman parantamista ja kansalaisjärjestöjen toimintaa. Suomen täytyy pyrkiä
614 sukupuolinäkökulman valtavirtaistamiseen kaikessa kehitysyhteistyössä.

615

616 **Toimenpiteet**

617

618 • Suomen on käytettävä vähintään 1 prosentti bruttokansantulosta kehitysyhteistyöhön
619 sekä suunnattava 0,2 prosenttia vähiten kehittyneille maille.

620 • Kehitysyhteistyövaroja on ohjattava edelleen naisten, tyttöjen ja erilaisten
621 vähemmistöjen aseman parantamiseen.

622 • Suomen on rahoitettava pitkäjänteisesti seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen
623 oikeuksia maailmassa edistäviä toimijoita.

624 • Suomen täytyy tavoitella EU:n linjauksen mukaisesti sitä, että uusista hankkeista 85
625 prosenttia sisältää sukupuolten välistä tasa-arvoa edistäviä tavoitteita sekä
626 sukupuolten välisen tasa-arvon valtavirtaistamista kaikessa kehitysyhteistyössä.

627

628 **Feminististä ilmastopolitiikkaa**

629

630 Ilmastonmuutoksen myötä äärimmäisiksi muuttuvat sääilmiöt kohtelevat erityisen kaltoin
631 köyhyudessa eläviä ihmisiä. Ne osuvat usein myös naisiin, sillä naisten tulot ovat pienempiä
632 myös globaalisti. Naiset myös tekevät usein valtaosan kotitöistä, ja sen osuus
633 ilmastonmuutoksen myötä todennäköisesti kasvaa etenkin köyhissä maissa. Kunnianhimoiset
634 toimet ilmastonmuutoksen hidastamiseksi ovat myös feminististä politiikkaa ja toteuttavat
635 globaalia oikeudenmukaisuutta.

636

637 **Toimenpiteet**

638

639 • Naisten osallisuutta kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa on lisättävä

640 • Kansalaisyhteiskunnalle on annettava enemmän tilaa neuvotteluissa.

641 • Suomen tulee tehdä kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa ja tavoitella hiilineutraaliutta
642 vuoteen 2030 mennessä. Suomen tulee vaatia myös EU:ta ja kansainvälistä yhteisöä
643 tiukempiin ilmastotoimiin.

644 • Feministisen ilmastopolitiikan tulee mahdollistaa alkuperäiskansojen perinteiset
645 elämäntavat kuten eläinten kasvattaminen vaikka se ei olisikaan linjassa
646 ilmastotavoitteiden kanssa.

647

648 **Feminismin täytyy näkyä myös rauhantyössä**

649

650 Väkivaltaiset konfliktit vaikuttavat erityisesti naisiin, mutta heidän mahdollisuutensa
651 osallistua rauhanprosesseihin ja konfliktinratkaisuun ovat silti vähäisiä. Feministinen
652 rauhantyö ei tavoittele pelkästään sodatonta tilaa, vaan sellaista yhteiskunnallista tilaa jossa
653 ei ole epäoikeudenmukaisia sosiaalisia suhteita. Suomi on laatinut vuonna 2018 YK:n
654 päätöslauselmalle 1325 Naiset, rauha ja turvallisuus kansallisen kolmannen toimeenpano-

655 ohjelman. Naisten ja tyttöjen oikeuksien edistäminen kuuluu Suomen ihmisoikeuspoliittisiin
656 painopisteisiin. Suomi on myös sitoutunut naisten oikeuksia koskevien kansainvälisten
657 sopimusten täysimääräiseen toimeenpanoon. Suomen tulee toimia aktiivisesti EU:ssa, YK:ssa
658 ja sen erityisjärjestöissä ja kansainvälissä konferensseissa sekä muissa kansainvälisissä
659 järjestöissä naisten oikeuksien vahvistamiseksi. Tavoitteena päätöslauselman
660 toimeenpanossa tulee olla, että naiset osallistetaan täysipainoisesti rauhanprosesseihin ja,
661 että sukupuolinäkökulma valtavirtaistetaan turvallisuuspolitiikassa.

662

663 **Toimenpiteet**

664

- 665 • Suomi on yhteydessä kohdemaiden ihmisoikeus- ja naisjärjestöihin
- 666 kriisinhallintamissioiden tiimoilta parantaakseen naisten osallistamista
- 667 rauhanprosesseihin.
- 668 • Varmistetaan naisten, nuorten ja vähemmistöjen osallistuminen ja pääsy konfliktien
- 669 jälkeisiin rauhan-, sovittelu- ja oikeusprosesseihin.
- 670 • Suomi myöntää kehitysyhteistyörahoitusta kumppanimaiden järjestöille, jotka ajavat
- 671 naisten ja muiden syrjittyjen ryhmien oikeuksia ja poliittista osallistumista, mutta
- 672 jotka eivät ole aktiivisia poliittisella tasolla 1325-toimintaohjelmien laatimisessa.
- 673 Tietoisuutta 1325:stä ja sen periaatteista on levitettävä.
- 674 • Suomi analysoi sukupuolen vaikutusta konflikteihin ja turvallisuuteen eri vähemmistöt
- 675 ja syrjinnän muodot huomioiden.

676

677 **Feministinen ulkopoliitikka**

678

679 Ruotsissa on tehty periaatteet feministiselle ulkopoliitikalle, josta Suomen tulee ottaa mallia.
680 Suomen ulkopoliitiikan tulee tukea naisia intersektionaalisen feminismin periaatteiden
681 mukaisesti. Epäyhdenvertaisuuden torjunnan on otettava huomioon ihmisten erilaiset
682 elinolosuhteet, elämäntilanteet, tarpeet ja vaikutusmahdollisuudet. Suomen ulkopoliitiikan on
683 varmistettava naisten ja tyttöjen oikeudet, osallisuus ja resurssit. Feministinen ulkopoliitikka
684 ottaa huomioon ne, joilla on kaikkein vähiten valtaa. Ulkopoliitikassa tulee puuttua naisten
685 kohtaamaan syrjintään, varmistaa naisten edustus ja osallistuminen kaikilla tasoilla sekä
686 varmistaa resurssien jakautuminen tasaisesti kaikille sukupuolille.

687

688 **Toimenpiteet**

689

- 690 • Suomen tulee ottaa virallisesti käyttöön feministisen ulkopoliitiikan käsite.
- 691 Feministiselle ulkopoliitikalle tulee määritellä tavoitteet, luoda toimintaohjelma,
- 692 asettaa riittävät resurssit tavoitteiden saavuttamiseksi ja mitata edistymistä
- 693 systemaattisesti.
- 694 • Suomen ulkopoliitiikan tavoitteiksi täytyy ottaa sukupuolten tasa-arvo sekä tyttöjen ja
- 695 naisten ihmisoikeuksien täysi toteutuminen.

- 696 • Suomen ulkopolitiikan edustajien lausuntojen tulee olla linjassa Suomen ulkopolitiikan
697 kanssa.
- 698 • Yhdessä muiden EU- ja Pohjoismaiden kanssa kolmansien maiden kanssa tehtäviin
699 kauppasopimukseen tulee vapaakauppasopimukseen sisällyttää selkeät
700 ihmisoikeuskriteeristöt ja -vaatimukset.
- 701 • Aseiden vienti vakaviin ihmisoikeusrikkomuksiin syyllistyviin maihin tai
702 konfliktialueille tulee loppua. Aseiden vientiluvat tulee peruuttaa ja uusia ei tule
703 myöntää.